

JOKIVARREN KOULUN OPETUSSUUNNITELMA

2. Perusopetus yleissivistuksen perustana

2.2 Jokivarren koulun arvoperusta

Hyvinvointi ja toisten kunnioittaminen

Jokivarren koulussa lapset ja aikuiset arvostavat toisiaan. Tarjoamme oppilaille turvallisen ja kiireettömän ilmapiirin, jossa jokaista oppilasta arvostetaan omana itsenään. Oppilaita kannustetaan ja heille annetaan oppimisen tueksi realistista ja positiivista palautetta. Kullakin oppilaalla tulee olla tunne, että hän on tärkeä osa kouluyhteisöä. Toisten kunnioittaminen näkyy sanoin ja teoin arjen kohtaamisissa. Arvostamme toinen toistemme erilaisuutta, taitoja ja persoonallisuutta, autamme toisiamme ja teemme yhteistyötä. Opimme toisiltamme ja tavoittelemme yhteistä päämäärää. Aito yhteistyö huoltajien kanssa, lapsen hyväksi, syntyy luottamuksellisessa vuorovaikutuksessa, jossa hyödynnetään henkilökunnan ammattitaitoa ja huoltajuuden tuomaa tietämystä omasta lapsesta.

Oppimisen ja työn ilo

Tavoitteemme on, että Jokivarren kouluun on kiva tulla joka päivä. Tarjoamme oppilaille mahdollisuuden suhtautua uuden oppimiseen ihmetellen, uteliaasti ja luovasti. Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnalla sekä sopivan tasoisten tehtävien avulla vahvistamme onnistumisen kokemuksia ja iloa omasta edistymisestä. Oppimisen ja työn iloa synnyttävät myös ryhmään kuuluminen ja yhteistyön tekeminen, yhdessä onnistuminen sekä omien vahvuuksien tunnistaminen ja hyödyntäminen.

Oikeudenmukaisuus

Teemme koulun arkea koskevat päätökset lapsen etua ajatellen. Opetussuunnitelma ja lukuvuosisuunnitelma ohjaavat kaikkien oppilaiden koulutyötä, opiskelua ja arviointia. Noudatamme yhdessä sovittuja asioita ja kasvatamme oppilaista rehellisiä, oikean ja väärän toisistaan erottavia ja oikeudenmukaisuuteen pyrkiviä ihmisiä.

2.3 Jokivarren koulun oppimiskäsitys

Jokivarren koulun oppimiskäsityksen mukaan oppiminen on oppilaan aikaisempiin tietoihin, taitoihin ja kokemuksiin pohjautuvaa tavoitteellista toimintaa. Oppiminen on taito, jota voi opetella ja oppia. Koulumme näkemyksen mukaan oppiminen on pääasia ja opetus sitä tukeva prosessi. Oppimaan oppimisen taidot ovat opetussuunnitelmamme keskeisintä sisältöä.

Oppimisessa oppilas on aktiivinen toimija, joka asettaa tavoitteita ja ratkaisee ongelmia. Oppiminen tapahtuu tavoitteellisenä opiskeluna erilaisissa tilanteissa itsenäisesti, opettajan ohjauksessa sekä vuorovaikutuksessa opettajan ja vertaisryhmän kanssa. Oppimisessa uusi tieto tai taito liitetään aiemmin opittuun. Ymmärtäminen on keskeistä oppimisen edistymiselle ja opintojen edistämiseksi. Oppittavana on uuden tiedon ja uusien taitojen lisäksi oppimis- ja työskentelytavat.

Vaikka oppimisen yleiset periaatteet ovat kaikilla samat, oppiminen riippuu oppijan aiemmin rakentuneesta tiedosta, motivaatiosta sekä oppimis- ja työskentelytavoista. Yksilöllistä oppimista tukee vastavuoroisessa yhteistyössä tapahtuva oppiminen. Oppiminen on tilannesidonnaista, joten oppimisympäristön monipuolisuuteen kiinnitetään koulussamme erityistä huomiota. Opittaessa avautuu uusia mahdollisuuksia ymmärtää kulttuuria sekä osallistua yhteiskunnan toimintaan. Oppiminen on erottamaton osa yksilön kokonaisvaltaista elinikäistä ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Koulussamme opitaan arvioimaan ja refleктоimaan omaa oppimista. Oppimisesta tehdään innostavaa kannustamalla ja motivoimalla oppilaita sekä käyttämällä monipuolisia, oppilasta aktivoivia työtapoja. Vahvistamme oppilaan vastuuta ja motivoitumista koulutyöhön. Koulussamme tunnustetaan oppimisen moninaisuus ja käytetään suunnitelmallisesti toiminnallisuutta, taiteen eri ilmaisukeinoja, erilaisia oppimisympäristöjä ja yhteistyötä lähiyhteisöjen kanssa. Tulevaisuuden yhteiskunnassa tarvitaan yhä enemmän itseohjautuvuutta ja yhteisvastuuta sekä entistä enemmän vuorovaikutuksen ja oppimisen taitoa, ajattelua, ongelmanratkaisua, soveltamista ja luovuutta.

Oppilaan rooli omassa oppimisessaan on keskeinen. Aktiivinen ja utelias ote uusiin asioihin sekä tietojen liittäminen osaksi omia kokemuksia ovat oppimisen lähtökohta. Oppimistilanteet järjestetään niin, että oppilaat saavat asettaa kysymyksiä, tutkia, kokeilla ja luoda uutta. Oppilaat työskentelevät yhdessä ja harjoittelevat hyödyntämään ryhmän tukea ja vahvuuksia opiskelussaan vertaisoppimisen keinoin. On keskeistä, että opittuja tietoja voidaan jakaa muiden oppilaiden kanssa.

Aktiivinen oppija

Koulumme tavoitteena on kasvattaa aktiivisia oppijoita. Oppilaalla on tarve onnistua ja halu olla mukana aktiivisesti omassa oppimisprosessissaan. Oppiminen tuo iloa, kun siinä voi käyttää omaa kekseliäisyyttä ja luovuutta. Kannustamme oppilaita ponnisteluun, työhön syventymiseen ja työn loppuun saattamiseen.

3. Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

3.3. Tavoitteena laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueet karttuvat kaikessa koulun toiminnassa. Kunkin oppiaineen tai ilmiön käsittelyn yhteydessä pohditaan, millaisia laaja-alaisen osaamisen tavoitteita jakson yhteydessä voitaisiin saavuttaa. Painotamme koulussamme erityisesti ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä, vuorovaikutusta ja osallisuuden ja vaikuttamisen taitojen kehittymistä. Koulun yhden vuosiviikkotunnin mittaiset valinnaiset opinnot perustuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueille. Laaja-alaisen osaamisen karttumista seurataan vuosittain arviointikeskustelussa.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Koulutyössä pidämme tärkeänä sitä, että oppilaat harjaantuvat käyttämään tutkivaa ja kriittistä työotetta opiskelutehtävissä. Vastuun kantaminen omasta työstä harjaantuu iän ja taitojen karttuessa ja siihen ohjataan järjestelmällisesti. Ajattelua rikastuttavat myös taide ja kulttuuri sekä toiminnalliset työtavat.

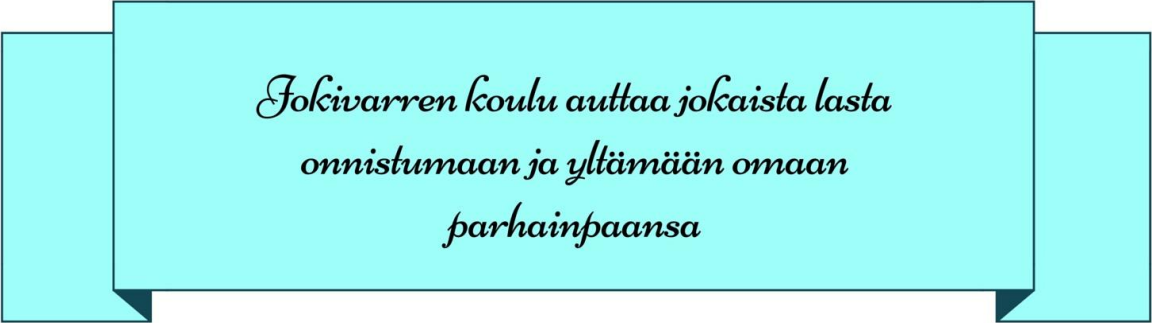
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Harjoittelempa oman mielipiteen rakentavaa esittämistä ja muiden mielipiteiden kuuntelemista ja kunnioittamista. Sosiaalisten taitojen karttuminen on tärkeää. Tavoitteenamme on saada oppilaat arvostamaan sekä omaa että vieraita kulttuureita sekä käyttämään ja kehittämään kieli- ja kommunikointitaitojaan.

Osallisuus, vaikuttaminen, kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Oppilaat osallistuvat aktiivisesti oman koulupäivänsä ja opiskelunsa suunnitteluun ikätasoon sopivalla tavalla. Oppilaita ohjataan aktiivisesti neuvottelutaitojen harjoittelussa painottaen erilaisuuden hyväksymistä, sopivaa joustavuutta ja jämäkkyyttä, konfliktien ratkaisutaitoja ja muita yhteistyötaitoja. Haluamme tehdä näkyväksi sen, että omilla valinnoilla ja toiminnalla on merkitystä.

4. Jokivarren koulun toimintakulttuuri

*Jokivarren koulu auttaa jokaista lasta
onnistumaan ja yltämään omaan
parhainpaansa*

Hyvät perusvalmiudet

Jokivarren koulussa tarjotaan laadukasta perusopetusta kaikille alueen lapsille. Koulutyön keskeisenä tavoitteena on taata kullekin lapselle hyvät perustaidot sekä kasvattaa vastuullisia, yhteistyökykyisiä ja omatoimisia ihmisiä. Pyrkimyksenä on, että lapsi innostuu oppimisesta ja kantaa vastuuta omasta oppimisestaan monipuolisia taitoja harjoitellen.

Koulun ilmapiiri

Koulun ilmapiiri on kannustava ja turvallinen ja tukee lapsen halua tehdä parhaansa. Kukin oppilas on yhtä arvokas taitoihin katsomatta. Panostamme kiireettömään ja turvalliseen arkeen, jossa on aikaa opitun omaksumiselle. Koulun aikuiset työskentelevät yhteistyössä ja kantavat kasvatusvastuuta kaikista koulun oppilaista.

Lapset opiskelevat joustavissa ryhmissä koulun aikuisten johdolla. Käytämme aikaa oppilasryhmien ryhmäyttämiseen luoden turvallisen ilmapiirin. Koulun säännöt ja kaikkien henkilökohtainen vastuu niiden toteutumisesta ja noudattamisesta ovat onnistuneen työskentelyn kulmakivet.

Yhteisöllisyys ja yhteistyö

Koulumme tärkein voimavara on yhteisömme. Pidämme tärkeänä oppilaiden osallisuuden kehittymistä ja sitä, että oppilaat oppivat iloitsemaan oppimisesta ja kantamaan vastuuta omasta koulutyöstään. Koulussamme on lupa yrittää ja erehtyä, kehittää ja kehittyä, harjoitella asioita ja kasvaa aikuisen tukemana, yhdessä toisten lasten kanssa. Harjoittelemme arvostavaa, kannustavaa ja toista kunnioittavaa yhdessä toimimista.

Koulussamme on aktiivista työpari- ja tiimitoimintaa. Aikuisille yhteistyö tarjoaa mahdollisuuden peilata ja kehittää omaa toimintaansa, jakaa vastuuta sekä kokea yhdessä tekemisen iloa. Kehitämme koulussa yhteisopettajuuden käytäntöjä. Aikuisten työparityöskentely ja osaamisen jakaminen ovat olennainen osa arkeamme. Luokkatason opettajat työskentelevät yhdessä vastaten vuosiluokan oppilaiden tarkoituksenmukaisesta ohjaamisesta ja tuen järjestämisestä sitoutuen yhteistyöhön.

Koulumme toimintakulttuuri perustuu jaetun johtajuuden periaatteille. Vastuuta toiminnan suunnittelusta, kehittämisestä, arvioimisesta ja toteuttamisesta kantavat rehtorin lisäksi myös kaikki henkilökunnan jäsenet ja oppilaat.

4.3. Oppimisympäristöt ja työtavat

Jokivarren koulu on viihtyisä ja turvallinen lähikoulu. Tämän tavoitteen eteen teemme töitä yhdessä sekä oppilaskunnan, vanhempien että opettajakunnan voimin. Koulumme oppimisympäristön kehittäminen viihtyisäksi, turvalliseksi ja oppimista tukevaksi tapahtuu avointa ja rehellistä vuorovaikutusta vaalimalla, vaikutusmahdollisuuksia tarjoamalla ja rehellistä keskustelua arvostamalla. Teknologia tarjoaa rajattomat mahdollisuudet oppimisympäristöjen laajentamiseen.

Sosiaalinen toimintaympäristö

Koulussamme panostetaan ryhmäyttämiseen. Tällä pyritään takaamaan kaikille hyvä ja turvallinen koulutaival. Opetusta annetaan erilaisissa ryhmissä oman kotiluokan lisäksi. Toisten kunnioitus ja erilaisuuden hyväksyminen on osa sosiaalista kasvua ja tärkeä osa sosiaalisen toimintaympäristön turvallisuutta ja viihtyvyyttä. Kiusaamisen vastainen työ on koulussamme tärkeää. Kehitämme tapoja, joilla kykenemme varhaiseen puuttumiseen ja oppilaiden ohjaamiseen.

Pedagoginen toimintaympäristö

Koulussamme kehitetään rikasta ja monipuolista pedagogista toimintaympäristöä, jossa oppimista tapahtuu vuorovaikutuksen ja osallisuuden kautta. Pedagogista toimintaympäristöä kehittämällä voimme koulussamme huomioida oppilaiden yksilölliset tarpeet. Osallistamme oppilaita kehittämään ja arvioimaan pedagogista toimintaympäristöämme. Onnistumisen kokemukset ja

elämykset erilaisissa ympäristöissä ja oppimistilanteissa innostavat oppilaita oman osaamisensa kehittämiseen.

Monipuoliset ja joustavat pedagogiset ratkaisut tarjoavat mahdollisuuden oppilaan omille valinnoille ja oman opiskelun ohjaukselle. Pedagoginen toimintaympäristö huomioi oppiaineiden erityistarpeet. Monimuotoisuus rikastuttaa ja syventää oppimiskokemuksia.

Oppimistilat

Koulun tilat järjestetään niin, että ne tukevat oppilaan aktiivisuutta oppimisessa. Tavoitteena on saada koulun tilat oppilaiden käyttöön tarkoituksenmukaisesti ja esimerkiksi luokkien välistä yhteistyötä tukeviksi.

Kehitämme koulumme tiloja mahdollisimman hyvin opiskelua palvelevaksi. Tilojen viihtyisyyteen, turvallisuuteen ja puhtauteen kiinnitetään yhdessä huomiota. Oppilaat osallistetaan tähän koulun arjessa ja teemapäivinä. Koulussamme kehitetään tapoja hyödyntää ja käyttää sähköisiä välineitä sekä niiden tarjoamia mahdollisuuksia.

Koulun ulkopuoliset tilat

Joenrannan luonto, Kuusijärvi ympäristöineen sekä lähimetsä ja -suo tarjoavat mahdollisuudet luontoon tutustumiseen. Teemme yhteistyötä kirjaston kanssa ja vierailemme pääkaupunkiseudulla sijaitsevilla retkikohteissa.

Työtavat

Oppimisen ja opetuksen tulee olla monipuolista, ja siinä tulee huomioida eheyttämisen ja eriyttämisen mahdollisuudet. Opiskeluun monipuolisuutta ja iloa tuovat vaihtelevat työtavat, jotka opettajat ja oppilaat yhdessä valitsevat niin, että ne tukevat oppimista tavoitteiden suuntaisesti. Koulussamme painottuvat aktiiviset, kokeilevat, yhteistoiminnalliset ja laaja-alaista osaamista kehittävät työtavat. Työtapojen valinnassa huomioidaan lasten yksilölliset tarpeet. Oppitunneilla opitaan sisältöjen lisäksi monia muita elämässä tarvittavia tärkeitä tietoja ja taitoja. Työtavat vaihtelevat myös oppiaineen, käsiteltävän ilmiön tai aihepiirin mukaan.

Monipuoliset työtavat vahvistavat oppilaiden mielikuvituksen ja itseilmaisun taitoja sekä yhteistyötaitoja. Myös opettajat näyttävät omalla esimerkillään mallia oppilailleen yhteistyön tekemisestä. Alkuopetuksessa painottuvat leikin ja toiminnallisten työtapojen kautta oppiminen. Oppilaiden kasvun myötä vahvistetaan tiedonhankinnan taitoja, itseohjautuvuutta ja kriittisyyttä. Mahdollisuus valita itselle sopivia työtapoja vahvistaa sitoutumista opiskeluun ja omasta oppimisesta vastuun kantamiseen.

4.4 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opittavat asiat jäsennetään kokonaisuuksiksi, joissa oppilas työskentelee ilmiön tai aihepiirin parissa hyödyntäen tiedonalat yhdistäviä ja ylittäviä menetelmiä. Aihepiirityöskentelyssä huomioidaan kunkin oppiaineen omat tavoitteet. Ilmiöitä tutkimalla hyödynnetään oppilaiden omat kysymykset ja mielenkiinnon kohteet.

Määrittelemme vuosittain kunkin luokka-asteen eheyttävät teemat sekä muut oppiainerajat ylittävät teemaviikot ja -päivät. Teemat kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan ja koulun vuosikelloon.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Kokonaisuudet suunnitellaan luokka-asteittain lukuvuosisuunnitelmaan määriteltyjen teemojen pohjalta. Monialaisissa kokonaisuuksissa painottuvat aihepiiristä riippuen paitsi oppiaineiden eheyttäminen, myös laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä yhteisöllisyyden kasvattaminen. Monialaisten kokonaisuuksien toteutumista arvioidaan jakson aikana ja jakson jälkeen yhdessä

luokkatason oppilaiden ja opettajien kanssa sekä lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä. Teemoja kehitetään saadun palautteen pohjalta.

5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.1. Yhteinen vastuu koulupäivästä

Oppilaiden ryhmäytyminen ja sosiaalisten taitojen kehittäminen

Ryhmyttämisellä tarkoitetaan koulussamme prosessia, jossa oppilasryhmän jäsenten keskinäistä vuorovaikutusta, luottamusta, viihtymistä ja tuntemista kehitetään ja tuetaan tietoisesti. Ryhmyttämisen prosessin tarkoituksena on edistää sosiaalisia taitoja sekä toisten tuntemista niin, että ryhmän jäsen tuntee olonsa ryhmässä mukavaksi ja turvalliseksi. Ryhmytyminen on edellytys kannustavan oppimisympäristön syntymiselle.

Toimiva ja turvallinen ryhmä alkaa muodostua siitä, että ryhmän oppilaat tuntevat toisensa mahdollisimman hyvin. Ryhmytyminen on jatkuva prosessi, jota pitää ylläpitää ja hoitaa. Opettajan tehtävänä on ryhmän kehittämisen edistäminen ja tukeminen. Opettajan on tärkeää arvostaa oppilaita ja auttaa heitä arvostamaan toisiaan. Tärkeä osa arvostuksen, turvallisuuden ja luottamuksen rakentamista on auttaa oppilaita havaitsemaan ja kehittämään omia vahvuuksiaan sekä näkemään ja arvostamaan niitä muissa. Arvokasta on myös oppia ratkomaan keskinäisiä erimielisyyksiä luovasti ja rakentavasti.

Opettaja voi ratkaisevasti vaikuttaa luokan ilmapiiriin kannustamalla myönteiseen vuorovaikutukseen, tunteiden ilmaisuun sekä toisten huomioonottamiseen ja kunnioittamiseen. Ryhmyttämisessä ja sosiaalisten taitojen opettamisessa koulussamme hyödynnämme saatavilla olevia koulutuksia sekä materiaaleja erilaisista projekteista ja hankkeista, esim. Kiva-koulu, Lions Quest, Askeleittain, Hyvää mieltä ja Ihmeelliset vuodet.

Oppilaiden osallisuus

Jokivarren koulussa työskennellään aktiivisesti myönteisen, luottamuksellisen ja arvostavan ilmapiirin luomiseksi. Hyvä ilmapiiri edistää osallisuutta ja ryhmään, yhteisöön sekä yhteiskuntaan kuulumisen tunnetta. Oppilaiden osallisuus on mahdollisuutta osallistua yhteisön toimintaan niin henkisesti kuin fyysisellä tasolla. Osallisuus on tunne merkityksellisyydestä ja hyväksytyksi tulemisesta omana itsenään. Yhdessä ja yksin toimimalla oppilas saa kokemuksia erilaisista vaikuttamisen keinoista. Oppilaiden osallisuutta vahvistavilla toimintamalleilla harjoitamme elämässä tärkeitä vaikuttamisen keinoja kuten mielipiteen ilmaisua, toisten kuuntelua, neuvottelutaitoja ja sopimusten tekemistä. Osallisuuden tunnetta vahvistamalla ehkäisemme syrjäytymisen ja ulkopuolisuuden tunnetta oppilaissamme.

Koulussamme oppilaiden osallisuus on toimintaa, jossa oppilas yksin tai yhdessä asettaa tavoitteita keskustellen ja pohtien, päätöksiä ja kompromisseja tehden, toimintaan sitoutuen ja vastuuta kantaen häntä koskevissa asioissa. Päätöksentekoon vaikuttamalla jokainen koulumme jäsen sitoutuu tehtyihin päätöksiin. Opettaja antaa vastuuta, luottaa, kuuntelee ja suunnittelee oppimista yhdessä lasten kanssa. Osallisuus rakentaa hyvää luokkahenkeä ja yhteistä koulua. Koulumme arjessa osallisuus on oman opiskelun suunnittelua, tietoutta omasta oppimisesta ja vastuunkantoa oppimisen etenemisestä. Tämä tapahtuu ikätason mukaisesti opettajan ja kouluyhteisön aktiivisen ohjauksen tuella. Koulumme aikuiset sitoutuvat aktiivisesti suunnittelemaan ja toteuttamaan tapoja, joilla oppilaiden vaikuttamismahdollisuudet koulun arjessa ja oman opiskelun suunnittelussa sekä toteuttamisessa mahdollistuvat. Uusia tapoja kokeillaan rohkeasti, yhdessä oppilaiden kanssa suunnitellen ja toteuttaen sekä uusia ideoita jakaen. Koulussamme oppilaat osallistuvat yhteisten tapahtumien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Oppilaita kannustetaan oppimisympäristön kehittämiseen ja vaihtoehtoisten työtapojen käyttöön. Yhteiset juhlat, teemapäivät, tapahtumat ja monialaiset oppimiskokonaisuudet lisäävät yhteisöllisyyden tunnetta, ja niiden toteutuksesta vastaavat oppilas- ja opettajakunta yhdessä.

Koulussamme aktiivisesti toimivat oppilaskunnat tuovat kokouksiin luokissa nousseita keskustelun, huolen tai ilon aiheita yhteisesti käsiteltäviksi. Molempien opetuspisteiden hallitukset toteuttavat oppilaiden toiveista ja ideoista nousseita kehittämisen kohteita. Näitä voivat olla esimerkiksi välituntitoiminnan kehittäminen tai kouluviihtyvyyden lisääminen erilaisten toimintamallien tai tapahtumien kautta. Oppilaskuntamme osallistuu myös kaupunkitasoiisiin vaikuttamisen foorumeihin, kuten Vaikuttaja-päivään. Kummitoiminta on osa koulumme osallistavaa toimintaa. Koulunsa aloittavat oppilaat saavat 1. luokalla oman kummin ja kummiluokan, joiden kanssa yhteistyötä tehdään aktiivisesti.

Keskeinen osa oppilaan osallisuutta on se, että oppilaita tuetaan ottamaan vastuuta omasta koulutyöstään. Oppilaan tulee olla aktiivinen toimija, joka kehittyy opiskelutaidoissa ja näkee oman merkityksensä oppimisessa.

5.2. Yhteistyö

Henkilöstön keskinäinen yhteistyö

Kehitämme koulussamme yhteisopettajuuden työtapoja. Luokka-asteen opettajat tekevät yhteistyötä jakaen materiaaleja, kantaen yhteistä vastuuta oppilaista ja suunnitellen ja toteuttaen opetusta yhdessä. Päämääränä on saada henkilökunnan vahvuudet esiin oppilaiden parhaaksi. Opettajien keskinäinen yhteistyö palvelee erityisesti eriyttämisen tarpeita. Tuen suunnittelu ja opetuksen yksilöllinen räätälöinti sujuvat paremmin, kun tekijöitä on useita. Arvioinnin ja pedagogisten asiakirjojen laatu ja luotettavuus paranevat, kun niihin saadaan useamman ammattilaisen näkemys. Yhteistyö tukee oppilaan oppimisen kokonaisvaltaista suunnittelua ja arviointia. Yhteistyön päämääränä on myös luoda yhteisöllisyyttä ja me-henkeä.

Yhteistyö kotien kanssa

Oppilaiden huoltajat ovat tärkein yhteistyökumppanimme. Hyvän yhteistyön perustana on keskinäinen arvostus ja luottamus. Henkilökunta tukee työllään kotien kasvatustyötä. Vanhemmilla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Koulu vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta kouluyhteisön jäsenenä. Koulun tehtävä on antaa huoltajille tietoa niin, että he voivat seurata ja edistää lapsensa koulunkäyntiä ja oppimista. Vastavuoroisesti koulussa odotamme, että huoltajat kertovat oppilaan koulunkäyntiin vaikuttavista asioista, kuten poissaoloista ja sellaisista oppilaan elämään liittyvistä asioista, joilla on merkitystä opetuksen järjestämisestä suunniteltaessa. Yhteistyön onnistuminen edellyttää molemmilta osapuolilta aktiivisuutta, avoimuutta ja sitoutumista.

Hyvällä yhteistyöllä voidaan ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä. Myös mahdollisten ongelmien selvittäminen ja ratkaiseminen on helpompaa, kun opettajat ja vanhemmat voivat keskustella avoimesti. Kodin ja koulun yhteistyö on välttämätöntä, jotta koulutyö onnistuu. Yhdessä toimimisen tavoitteena on lapsen ja nuoren oppimisen, terveen kasvun ja kehityksen tukeminen koko oppimispolun ajan.

Koulunkäynti on oppilaan omaa vastuullista työtä ensimmäiseltä luokalta lähtien. Kodin tuki ja kiinnostus koulutyötä kohtaan ovat koululaiselle tärkeitä peruskoulun loppuun asti. Vanhempien ja opettajien yhteydenpito helpottaa koulunkäyntiä. Vanhempien osuus on erityisen tärkeä, kun mietitään opiskelun tavoitteita ja arvioidaan oppilaan edistymistä.

Koulun ja kodin yhteistyötä tehdään monin tavoin. Opettaja ja vanhemmat voivat yhdessä neuvotella, miten yhteistyötä käytännössä tehdään ja miten tietoja vaihdetaan. Koulun ja kodin välistä yhteistyötä ovat esimerkiksi vanhempainillat, juhlat, avoimien ovien päivät ja yhteiset retket. Omalla luokalla yhteistyömuotoja voivat olla vanhempien kokoukset ja keskustelutilaisuudet, lapsen opiskelun tavoitteita ja arviointia koskevat keskustelut, luokkatoimikunta sekä luokan omat juhlat ja retket. Kirjalliset tiedotteet, Wilma-viestit, reissuvihkot ja puhelinkeskustelut ovat myös osa yhteistyötä.

Yhteistyö alueen päiväkotien ja yläkoulujen kanssa

Alanivelen yhteistyö painottuu yhteistyöpäiväkotiemme, Nikinmäen päiväkodin ja Siimapuiston päiväkodin kanssa tehtävään yhteistyöhön. Erityisesti esiopetusikäiset vierailevat koulun tapahtumissa. Ensimmäiset luokat ja esiopetusryhmät järjestävät yhteistä toimintaa, työpajoja, retkiä ja tapahtumia. Yläkoulujen kanssa yhteistyömuotoina ovat viides- ja kuudesluokkalaisten vierailut yläkouluun.

Yhteistyö iltapäiväkerhon kanssa

Ensimmäisten luokkien opettajat tekevät yhteistyötä iltapäiväkerhojen kanssa. Koska kerhot toimivat koulun tiloissa, oppilailla on käytössään tuttu rajattu tila sekä lisäksi välituntialue ulkoiluun.

Yhteistyö alueen toimijoiden kanssa

Yhteistyö kirjaston kanssa on tiivistä. Koulun pihalla vieraileva kirjastoauto toimittaa opetusmateriaalia ja kirjasto järjestää kirjavinkkausta ja tiedonhankinnan opetusta. Hyödynnämme mahdollisuuksien mukaan urheiluseurojen, järjestöjen ja vanhempien tietotaitoa opetuksen rikastuttamiseksi kutsumalla vieraita ja tekemällä opintokäyntejä. Muista yhteistyökumppaneista mainittakoon Luontokoulu, Korson seurakunta, nuorisotoimi ja Vantaan kulttuuripalvelut.

Liikennekasvatus

Liikenne on merkittävä osa koululaisen jokapäiväistä toimintaympäristöä. Koulussa vahvistetaan kodin antamia valmiuksia liikkua turvallisesti liikenteessä. Liikennekasvatuksessa tutustutaan lähiympäristöön ja opetellaan aluksi toimintamalleja koulun lähellä olevassa liikenneympäristössä. Koulussa järjestetään syksyisin ja keväisin polkupyöräilijöiden taitoratoja ja

liikenneturvallisuuskampanjoita. Liikennekasvatusta laajennamme esim. retkeiltäessä uusiin ja vieraampiin ympäristöihin ja niissä toimimiseen turvallisesti.

Ympäristöstä huolehtiminen

Kasvatamme oppilaita arvostamaan luonnon monimuotoisuutta ja näkemään omat oikeutensa ja velvollisuutensa suhteessa luontoon ja maapallon hyvinvointiin. Henkilökohtaisen luontosuhteen muodostuminen synnyttää oppilaassa halun huolehtia omasta ympäristöstä.

Koulussamme ympäristöstä huolehtiminen on osa arkea. Kestävät valinnat ja luonnon kunnioitus ohjaavat toimintaa jokapäiväisessä työssä ja eri oppiaineissa. Arjen valinnoissa ohjaamme ekologiseen ajattelutapaan sekä työntekijöitä että oppilaita. Kestävä kehitys ja ympäristöstä huolehtiminen toteutuu paitsi päivittäisessä työssä myös erillisinä teemapäivinä ja -viikkoina.

Välitunnit

Välitunnit ovat koulussamme virkistyksen aikaa. Rohkaisemme oppilaita leikkimään ja liikkumaan yhdessä. Välitunnit vietetään pääsääntöisesti ulkona. Koulussamme järjestetään välituntitoimintaa, esimerkiksi liikuntavälitunteja, joita toteutetaan sekä ulkona välituntialueella, että koulun salissa tai luokissa. Välituntialueena hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan liikunta-alueita ja lähimetsää. Arvostamme oppilaiden osallisuutta välituntitoiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Kouluruokailu

Kouluruokailun tavoitteena on tarjota oppilaalle yhteisöllinen, kiireetön hetki koulupäivän lomassa, sekä maukasta ja ravitsevaa ruokaa. Kaikkien ruokailuun osallistuvien vastuulla on, että ruokailuhetki on rauhallinen ja viihtyisä. Ruokailu on osa koulun kasvatusta ja opetustoimintaa ja sen aikana harjoitellaan hyviä ruokailutapoja.

Yhteisölliset tapahtumat

Koulussamme järjestetään ympäri vuoden juhlia ja tapahtumia. Ne tuovat iloa ja virkistystä arjen keskelle antaen oppilaille mahdollisuuden suunnitella ja toteuttaa tapahtumia. Tapahtumissa harjoittelemme esiintymistä ja juhlaan osallistumiseen tarvittavia taitoja. Tavoitteena on, että tapahtumat lisäävät yhteisöllisyyttä koko kouluyhteisössä ja tutustuttavat oppilaan juhliin, perinteisiin ja teemapäiviin.

Koulun kerhotoiminta

Kerhotoiminta suunnitellaan vuosittain tukemaan lukuvuoden tavoitteita. Koulussa kerhoja järjestetään sekä välitunneilla että koulupäivän jälkeen. Välituntikerhot tukevat oppilaan aktiivisuutta ja osallisuutta. Koulupäivän jälkeen pidettävissä kerhoissa on mahdollisuus syventää osaamista esim. taito- ja taideaineissa tai osallistua omilla vahvuuksillaan isompiin, tavoitteellisiin projekteihin. Kerhotoiminnan tärkeä tavoite on yhteisöllisyys. Kerhoissa oppilaat tutustuvat muiden luokkien ja toisen opetuspisteen oppilaisiin. Toisinaan heillä on mahdollisuus saada kokemusta pitkäjänteisestä työskentelystä tavoitteen saavuttamiseksi tai ilon tuomisesta toisille esim. vierailuesitysten muodossa. Vuosittainen kerhotoiminta määritellään lukuvuosisuunnitelmassa.

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Etäyhteyksien avulla on myös mahdollista tehdä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa tuoden oppimistilanteeseen asiantuntijoita ympäri maailman. Opetusteknologian monipuolinen käyttö ja etäyhteydet monipuolistavat oppimisympäristöjä.

Etäyhteyksien käytöstä sovitaan vuosittain ja siitä tehdään lukuvuosisuunnitelmaan suunnitelma, josta ilmenee tavoitteet, opetuksen järjestämisen käytännöt ja yhteiset toimintatavat sekä eri toimijoiden vastuut. Koululla on valmius järjestää esim. pitkäaikaissairaalan lapsen opetus etäyhteyttä käyttäen.

6. Oppimisen arviointi

Oppimisen arviointi

Koulussamme arvioinnin kulmakivenä on oppilaan osallisuus omassa oppimisessaan. Työskentely tähtää siihen, että kukin oppilas voi löytää vahvuutensa, kehittää oppimisvalmiuksiaan ja ottaa vähitellen kasvavaa vastuuta oppimisesta. Oppilas oppii vähitellen tunnistamaan omaan työskentelyynsä vaikuttavia seikkoja ja ohjaamaan ja suuntaamaan omaa toimintaansa niin, että hän voi yltää omaan parhaimpaansa. Arvioinnin ytimessä ovat oppilaan ja opettajan vuorovaikutus ja keskustellen annettu kannustava ja ratkaisukeskeinen palaute.

Oppimisen tavoitteista keskustellaan oppilaiden kanssa opintojaksojen alussa. Samalla käydään läpi se, miten ja millaisilla kriteereillä oppimista arvioidaan. Arvioinnin kohteena ovat aina oppilaalla etukäteen tiedossa olevat tavoitteet ja sisällöt. Oppilaan tulee työskentelyn aikana tietää ja ymmärtää, mitä hän jo osaa, mitä on tarkoitus oppia ja miten hän voi edistää omaa oppimistaan. Arviointi kohdistuu oppiaineen tavoitteiden lisäksi työskentelyyn, käyttäytymiseen ja edistymiseen laaja-alaisessa osaamisessa.

Yhteistyö on tärkeä osa koulumme arviointikulttuuria. Opetusta ja arviointia suunnitellaan luokkatasoisin ja oppiaineryhmittäin kiinnittäen huomiota arvioinnin objektiivisuuteen ja laatuun. Opettajat työskentelevät yhdessä suunnitellen, toteuttaen ja arvioiden opetusta ja käyvät keskustelua arvioinnista. Opettajan työkaluna arviointi auttaa suunnittelemaan, suuntaamaan ja eriyttämään opetusta oppilaiden taitoja vastaavaksi.

Arvioinnin kriteerit ja toteuttamistavat esitellään huoltajille syksyllä pidettävässä vanhempainillassa. Samassa yhteydessä on mahdollista käydä yleistä keskustelua huoltajien kanssa. Opettajat myös avaavat tavoitteita ja kriteereitä huoltajille lähetettävissä viesteissä. Yksittäisten oppilaiden tavoitteiden asettelua ja niiden saavuttamista pohditaan oppilaan ja huoltajien kanssa arviointikeskusteluissa sekä mahdollisissa oppimissuunnitelmia ja HOJKS:a pohjustavissa keskusteluissa.

Arvioinnin painopiste on jatkuvassa, formatiivisessa arvioinnissa. Oppilasta ohjataan oman oppimisen havainnointiin ja arviointiin harjoittelemalla taitoa käytännössä. Harjoittelu aloitetaan jo ensimmäisellä luokalla ja taitoja kasvatetaan suunnitelmallisesti edeten konkretiasta abstrakteihin asioihin. Opettaja ja oppilas arvioivat työskentelyä yhdessä sekä vertaisryhmän kanssa.

Oppilaalla on oikeus osoittaa oppimistaan ja osaamistaan eri tavoin. Osaamista voi oppiaineesta riippuen osoittaa esim. suullisella kokeella, ryhmä- tai parikokeella, pitämällä muistiinpanot mukana kokeessa, erilaisilla projektitöillä, portfolioilla, videoilla jne. Arviointia järjestettäessä huomioidaan oppilaan mahdolliset oppimisvaikeudet sekä suomen kielen osaaminen.

Itse- ja vertaisarviointi

Itsearviointi ja vertaisarviointi toteutuu jatkumona alkuopetuksen konkreettisesta lähestymistavasta kohti oman työn suunnitelmallista arviointia yksilönä ja ryhmässä. Arvioinnissa korostuu taito toimia vastuullisesti parhaansa yrittäen ja rakentavassa vuorovaikutuksessa. Tämän myötä oppilas oppii suunnittelemaan työtään ja käyttämään omaa oppimista edistäviä työtapoja. Oppilas tarkastelee suunnitelman toteutumista, työskentelyn onnistumista ja siihen vaikuttaneita tekijöitä.

1.-2.luokat	3.-4.luokat	5.-6.luokat
Itsearviointi • konkreettiset asiat • koululaisen taidot keskiössä • omien vahvuuksien löytäminen ja omasta oppimisesta iloitseminen • Osatavoitteiden oltava selkeästi pilkottuja	Itsearviointi • omien vahvuuksien hyödyntäminen ja niiden sanoittaminen • haasteiden hyväksyminen ja tunnistaminen • tavoitteiden asettaminen ja niiden saavuttaminen • oppiainekohtainen itsearviointi	Itsearviointi • oppimaan oppimisen, oppimisstrategioiden ja oppimistekniikoiden tavoitteet • pitkäjänteinen arviointi, kehittyminen vuosiluokalta toiselle • Mitä minun pitää tehdä kehittyäkseni? • Miten opin parhaiten?
Vertaisarviointi • positiivisen palautteenannon harjoittelu pareittain ja ryhmissä • hyvän kaveruuden tunnistaminen • Kannustuksen kuunteleminen ja vastaanottaminen	Vertaisarviointi • rakentavan palautteen antaminen toisille • positiivisen palautteen antaminen ja ryhmäytymisen edistyminen • Palautteen kuunteleminen ja kannustuksen ja kehitysehdotusten vastaanottaminen • Vertaisarvioinnissa selkeät arvioinnin kohteet, täsmennetyt kysymykset	Vertaisarviointi • tavoitteiden asettaminen, niiden saavuttaminen ja arviointi ryhmässä • Ryhmän toiminnan arviointi osana oppimisprosessia

Käyttäytymisen arviointi

Koulumme kasvatustavoitteena on hyvin käyttäytyvä oppilas. Arvioitaessa käytöstä sitä verrataan hyvän käytöksen kuvaukseen, joka on laadittu kuullen oppilaita, huoltajia ja henkilökuntaa. Arvioon vaikuttaa se, kuinka usein ja laajasti oppilas pystyy saavuttamaan käytökselle asetetut tavoitteet.

Hyvän käytöksen kuvaus

Oppilas puhuu ja käyttäytyy ystävällisesti ja kohteliaasti toimiessaan muiden oppilaiden ja koulun aikuisten kanssa. Oppilas luo ja ylläpitää myönteistä ilmapiiriä. Hän toimii avuliaasti ja huomaavaisesti toisten tunteet huomioon ottaen.

Oppilas on rehellinen, luotettava ja arvostaa omaa ja toisten työtä. Hän kunnioittaa muiden ajatuksia ja kulttuurista moninaisuutta. Oppilas huolehtii sovitusti oppimisympäristöstä ja toimii vastuullisesti. Hän osaa käyttäytyä tilanteen vaatimalla tavalla niin arjessa kuin juhlatilanteissakin. Oppilas noudattaa annettuja ohjeita ja yhteisesti sovittuja sääntöjä. Ollessaan niistä eri mieltä, hän pyytää perusteluja kohteliaasti. Oppilas pystyy selvittämään ristiriitatilanteet puhumalla ja näkemään oman osuutensa tilanteessa. Hyvin käyttäytyvä oppilas ei kiusaa, eikä yllytä muita kiusaamaan.

7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Tuen järjestäminen suunnitellaan ja toteutetaan oppilaan yksilölliset tarpeet huomioiden. Huomiota kiinnitetään oppimisen esteettömyyteen sekä oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tunnistamiseen. Tukea suunnitellaan tarvittaessa yhteistyössä oppilashuollon henkilöstön kanssa. Yhteisöllinen hyvinvointiryhmä tapaa luokkatasoisin opettajat keskustellen yleisistä ilmiöistä, oppimisympäristöjen ajantasaisuudesta sekä resurssien kohdentamisesta.

Tuen tarpeen kartoittamisessa apuna käytetään koulun seuranta- ja kartoitussuunnitelmaa (vuosikello). Poissaolojen seurannassa ja koulupudokkuuden ehkäisyssä on Wilman poissaolojen merkitseminen ja seuranta tärkeä työkalu.

Ennaltaehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen

Koulun käytäntönä on puuttua pulmatilanteisiin rohkeasti aikaleimalla kotien kasvatustyötä tukien. Uskomme varhaiseen puuttumiseen. Korostamme olevamme perheiden puolella ja toimivamme aina oppilaan parhaaksi. Yhdessä kotien kanssa pyrimme löytämään ratkaisuja haasteisiin ja tarvittaessa etsimme asiantuntijoita ja yhteistyötahoja palvelemaan perheiden tarpeita oppilaiden asioissa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat esimerkiksi lähipoliisi, lastensuojelu, perheneuvola sekä etappi.

Nivelvaiheet

Tiedonsiirrot esiopetuksen ja yläkoulujen kanssa toteutetaan kaupungin ohjeiden mukaisesti, lisänä kahden opetuspisteen väliset tiedonsiirrot opetuspisteen vaihtuessa. Esiopetuksen kanssa tehdään yhteistyötä ympäri vuoden. Koulun alkuvaihetta tukevat sekä vastavuoroiset vierailut esiopetuksen ja ensimmäisten luokkien kesken, että onnistunut tiedonsiirtoprosessi. Siirryttäessä opetuspisteestä toiseen on hyväksi havaittu tutustumisjakso, joka vietetään uudessa opetuspisteessä oman opettajan kanssa. Ylänivelen käytännöistä keskeisiä ovat tiedonsiirron lisäksi vierailut ja tutustumispäivä.

Oppilashuollon huoneentaulu ohjaa henkilökuntaa erilaisen tuen tarpeen seurannassa ja toimintatavoissa huolen herätessä.

7.1.2 Kodin ja koulun yhteistyö tuen aikana

Luokanopettaja/erityisluokanopettajat ja erityisopettajat tekevät tiivistä yhteistyötä paitsi oppilaiden myös huoltajien kanssa tuen tarvetta ja pedagogisia asiakirjoja suunniteltaessa ja tilannetta päivitettyä. Tiedottamisen ja yhteistyön kanavina toimivat Wilma, yhteiset tapaamiset sekä arviointikeskustelut. Yleisen tuen pedagogiset asiakirjat tarkistetaan ja päivitetään yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa vähintään arviointikeskustelun yhteydessä sekä lisäksi aina, kun tuen tarpeessa ja järjestämisessä tapahtuu muutoksia. Tehostetun tuen pedagogiset asiakirjat tarkistetaan kahdesti lukuvuoden aikana sekä lisäksi aina, kun tuen tarpeessa ja järjestämisessä tapahtuu muutoksia. Erityisen tuen oppilailla tuen tarvetta ja järjestelyjä arvioidaan vähintään kahdesti lukuvuoden aikana.

7.2. Yleinen tuki

Jokaiselle oppilaalle annettava yleinen tuki on osa kaikkea kasvatusta ja opetusta. Sen tehtävänä on oppilaan tukeminen tavoitteiden saavuttamisessa. Luokanopettaja/ erityisluokanopettaja seuraa yhdessä oppilaan muiden opettajien kanssa oppimista ja havainnoi oppilaiden edistymistä ja tuen tarvetta. Oppilaalle annetaan kannustavaa ja realistista palautetta päivittäisissä oppimistilanteissa ja onnistumisissa. Oppimisessa hyödynnetään vertaisoppimista ja oppilaiden välisiä vuorovaikutussuhteita.

Kun huomataan tuen tarvetta, pyrkii opettaja tehostamaan oppituntien aikana annettavaa tukea. Seuraava varhaisen tuen muoto on tukiopetus, joka voi olla sekä ennakkoivaa että korjaavaa.

Yleisen tuen oppilas voidaan ohjata myös osa-aikaiseen erityisopetukseen. Myös yleisen tuen vaiheessa oppilaan edistymisestä ja tukitoimista neuvotellaan aina ensisijaisesti huoltajien kanssa. Oppilasta kuullaan tuen järjestelyistä hänen ikätasonsa huomioiden kaikissa tuen vaiheissa. Huoltajien kanssa keskustellaan lapsen edistymisestä mm. vanhempainvarteissa, wilma-viestitse tai puhelimitse. Oppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma myös yleisen tuen vaiheessa, jos halutaan kirjata muistiin huoltajien kanssa sovitut asiat. Tuen tarpeen kasvaessa pohditaan tarvetta siirtää oppilas tehostetun tuen piiriin.

7.3 Tehostettu tuki

Kun oppilaalla on tuen tarvetta yhdessä tai useammassa oppiaineessa, tuen tarve on jatkuvaa ja tiivistä tai erityisen voimakasta, pohditaan oppilaan siirtämistä tehostettuun tukeen. Tehostetun tuen päätös tehdään yhteistyössä huoltajien ja vähintään yhden oppilashuollon työntekijän kanssa. Tehostetun tuen vaiheessa oppilaan tarvitsemaa tukea suunnitellaan yhdessä ja suunnitelma kirjataan oppimissuunnitelmaan. Luokanopettaja/erityisluokanopettaja on vastuussa omien oppilaidensa tuen aloittamisesta ja asiakirjojen tekemisestä. Tuen tarve arvioidaan arviointikeskustelun yhteydessä ja tuen riittävyys tarkastetaan kevätlukukauden lopussa joko tapaamalla huoltajat tai sopimalla asiasta huoltajien kanssa Wilman tai puhelimen välityksellä. Jos tuen tarpeessa tapahtuu vuoden mittaan suuria muutoksia, pedagogiset asiakirjat päivitetään tapaamalla huoltajat.

Tuen toteuttamisesta vastaavat luokanopettaja/ erityisluokanopettaja sekä erityisopettaja yhdessä. Oheiseen taulukkoon on koottu se tuki, jota koulussamme annetaan tehostetun tuen oppilaille. Mikäli tehostetun tuen muut keinot eivät ole riittäviä, voidaan yhtenä eriyttämisen menetelmänä käyttää erityisten painoalueiden määrittelyä yhdessä tai useammassa oppiaineessa. Painoalueiden tavoitteena on auttaa oppilasta ottamaan haltuun opinnoissa etenemisen kannalta välttämättömät sisällöt. Keskittymällä olennaiseen oppilaalle jää voimavaroja vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan. Opiskelun erityiset painoalueet muodostetaan opetussuunnitelmassa määritellyistä, oman vuosiluokan keskeisimmistä sisällöistä eli ns. ydinsisällöistä. Tavoitteet on kirjattava oppimissuunnitelmaan ja niiden vaikutuksesta ops:n tavoitteiden saavuttamiseen ja arviointiin on keskusteltava oppilaan ja huoltajien kanssa.

Tehostetun tuen tarvetta ja sen vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti. Jos oppilaalla ei enää ole tehostetun tuen tarvetta, siirretään oppilas yleiseen tukeen. Siirtämistä edeltävät pedagoginen arvio ja moniammatillinen käsittely.

7.4 Erityinen tuki

Mikäli tehostettu tuki ei riitä ja tarvitaan pitkäkestoista ja intensiivistä tukea tai yleisen oppimäärän tavoitteita on vaikea saavuttaa, voidaan oppilaalle hakea erityisen tuen päätöstä yhteistyössä huoltajien kanssa. Erityisen tuen päätökseen tarvitaan hallinnollinen päätös. Erityisen tuen päätös annetaan aina määräajaksi. Määräajan päättyessä, useimmiten toisen ja kuudennen luokan päättyessä, erityisen tuen tarve arvioidaan laatimalla pedagoginen selvitys. Pedagogisen selvityksen laatimisesta vastaa luokanopettaja/erityisluokanopettaja yhdessä muiden lasta opettavien opettajien kanssa. Tarvittaessa pedagogiseen selvitykseen liitetään asiantuntijalausunto. Selvityksen pohjalta tehdään hallinnollinen päätös. Mikäli tarve erityiselle tuelle loppuu ennen määräajan päättymistä, voidaan erityisen tuen päätös purkaa ja oppilas siirtää tehostetun tuen pariin.

Oppilas, jolle on tehty erityisen tuen päätös, saa opetusta hänelle laaditun henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) mukaisesti. HOJKS:n laativat vuosittain oppilas, oppilaan huoltajat ja luokanopettaja/erityisluokanopettaja. Oppilaan kokonaiskehitykseen liittyvissä asioissa hyödynnetään koulun ulkopuolisten verkostojen asiantuntemusta. HOJKS:n kirjaaminen ja yhteistyö kodin kanssa on luokanopettajan/erityisluokanopettajan vastuulla, mutta sen laadintaan voi pyytää apua myös erityisopettajalta. HOJKS:n toteutumista arvioidaan ja se tarkistetaan lukukausittain. HOJKS:ssa määritellään mm. opiskelun erityiset painoalueet, oppilaan edistymisen seuranta ja arviointi, oppilaan mahdollisuus osoittaa osaamisensa eri tavoin,

arviointitavat ja ajankohdat, oppilaan itsearviointi sekä muut pedagogiset ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, opetusmenetelmät, opiskelustrategiat, työskentelytavat, kommunikointitavat ja oppimateriaalit.

Mikäli oppilas ei painoalueista ja saamastaan tuesta huolimatta kykene suorittamaan jotakin oppiainetta hyväksytysti/ saavuttamaan jossakin oppiaineessa asetettuja minimitalavoitteita, voidaan yksi tai useampi oppiaine yksilöllistää. Yksilöllistäminen tarkoittaa tavoitetason madaltamista.

Mikäli oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, HOJKS:ssa luetellaan nämä aineet sekä määritellään niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä määritellään, miten edistymistä seurataan ja arvioidaan.

Jokivarren koulussa erityistä tukea tarjotaan erillisissä ryhmäintegraatioluokissa tai vaihtoehtoisesti integroituna erityisoppilaina yleisopetuksen luokissa. Oppilaalla on oikeus tarvitsemaansa tukeen ja se järjestetään aina oppilaan yksilöllisiä tarpeita kuullen.

Erityinen tuki muodostuu pedagogisesti laadukkaasta erityisopetuksesta, oppimaan oppimisen tuesta sekä muusta oppilaan tarvitsemasta tuesta koulunkäynnin edistämiseksi. Erityisopetus ja oppilaan saama muu tuki muodostaa järjestelmällisen ja suunnitelmallisen kokonaisuuden.

Koulussamme erityisen tuen toteuttamista ohjaavat seuraavat periaatteet:

- Oppilas saa erityisopettajan tukea niissä oppiaineissa, joissa hän sitä tarvitsee. Pienryhmäopetusta annetaan tarpeen mukaan.
- Oppilas osallistuu mahdollisimman paljon oman ikäryhmänsä ja luokkansa oppitunneille. Tätä tuetaan mm. samanaikaisopetusta hyödyntämällä.
- Vertaisoppiminen on tärkeää, oppilas hyötyy hyvän oppimisen mallista
- Erityistä tukea tarvitsevat oppilaat hyötyvät usein pienemmästä opetusryhmästä, siksi opetusta voidaan järjestää paitsi pienryhmissä, myös ryhmäintegraatioluokissa, joissa opiskelee yleisopetuksen oppilaiden lisäksi joukko erityisen tuen oppilaita.

Erityisopetukseen sisältyvät pedagogiset ratkaisut voivat vaihdella eri oppiaineissa ja muilla oppimisen alueilla. Osa pedagogisesta tuesta voi olla myös lyhytaikaista, yksittäiseen oppiaineeseen suunnattua tukea, kuten tukiopetusta tai osa-aikaista erityisopetusta. Erityistä tukea saavalle oppilaalle annettavaa muuta laissa tarkoitettua tukea ovat esimerkiksi oppilashuollon palvelut sekä tulkitsemis- tai avustajapalvelut.

Opetuksen järjestäjä vastaa kaikissa tapauksissa, että oppilaan oikeus opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukeen toteutuu.

7.5 Perusopetuslaissa säädetty tukimuodot

7.5.1 Tukiopetus

Tukiopetusta voidaan antaa oppilaalle, joka on tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan.

Tukiopetusta voidaan antaa myös ennakoivasti. Päätöksen tukiopetuksen aloittamisesta tekee ensisijaisesti opettaja. Tukiopetusta annetaan pääasiassa opiskeltavissa oppiaineissa.

Tukiopetusta järjestetään luokkatasolla mahdollisuuksien mukaan myös palkitettui.

7.5.2 Osa-aikainen erityisopetus

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan kaikilla tuen tasoilla. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan joustavin järjestelyin samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai yksilöopetuksena. Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteet ja sisällöt nivelletään oppilaan saamaan muuhun opetukseen. Osa-aikaisen erityisopetuksen toteuttamista suunnitellaan, sen tarvetta ja vaikutuksia arvioidaan opettajien keskinäisenä yhteistyönä sekä yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa.

7.5.3 Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet

Opettajan tehtävänä on suunnitella, opettaa, antaa tukea sekä arvioida oppilaan ja koko ryhmän oppimista ja työskentelyä. Avustaja ohjaa ja tukee oppilasta päivittäisissä tilanteissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvien tehtävien suorittamisessa opettajan tai muiden tuen ammattihenkilöiden ohjeiden mukaisesti.

Erityisten apuvälineiden tarve voi liittyä näkemiseen, kuulemiseen, liikkumiseen tai muuhun fyysiseen tarpeeseen. Se voi liittyä myös oppimisen erityistarpeisiin. Tällöin käytetään esimerkiksi erilaisia tietoteknisiä sovelluksia, äänikirjoja, matematiikan havainnollistamisen välineitä tai keskittymistä tukevia apuvälineitä. Oppilaan kanssa työskentelevät perehtyvät riittävästi opetukseen osallistumisen edellyttämien apuvälineiden käyttöön sekä ohjaavat oppilasta ja huoltajaa näiden käytössä yhteistyössä tuen muiden ammattihenkilöiden kanssa. Apuvälineitä käytetään suunnitelmallisesti ja niiden käyttöä ja tarvetta arvioidaan säännöllisesti.

Yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken

Luokanopettaja/erityisluokanopettaja vastaa kanssa luokkansa oppilaiden pedagogisen arvion ja oppimissuunnitelman laadinnasta, tehostetun tuen järjestämisestä sekä tuen vaikutusten seurannasta ja arvioinnista. Asiakirjat laaditaan yhteistyössä oppilaan, huoltajien ja muiden lasta opettavien opettajien kanssa. Erityisen tärkeänä yhteistyökumppanina toimii laaja-alainen erityisopettaja.

Yhteistyön hyödyt näkyvät selkeästi tukea tarvitsevien oppilaiden opetusta järjestettäessä ja suunniteltaessa. Opettajalla on tukenaan sekä luokkatasotiimi että laaja-alainen erityisopettaja. Joustavilla opetusjärjestelyillä ja oppilashuoltoihenkilöstön avun turvin tuetaan oppilaiden koulunkäyntiä. Opettajan työn tueksi on tarjolla koulutusta sekä tarvittaessa työnohjausta.

Kolmiportainen tuki Jokivarren koulussa

	yleinen tuki	tehostettu tuki (yleisen tuen palvelujen lisäksi tarjotaan)	erityinen tuki (yleisen ja tehostetun tuen palvelujen lisäksi tarjotaan)
tukiopetus	Tukiopetus on usein satunnaista ja muutamiin tiettyihin asioihin keskittyvää, sitä on enintään 1h/vk.	Tukiopetus on säännöllistä, ennakoivaa ja pitkään jatkuvaa.	Lapsella on oikeus tukiopetukseen myös erityisen tuen vaiheessa. Tukiopetus on keskeisten perusasioiden oppimista tukevaa. Tukiopetusta toteutetaan lapsen voimavarojen mukaan.
erityisopetus	Osa-aikainen erityisopetus on satunnaista tai jaksottaista. Sitä on enintään 2 h viikossa. Palkkiryhmä on valittu oppilaan oppimisvaiheen tai työskentelytaitojen perusteella.	Oppilaan opinnoissa etenemiselle on välttämätöntä, että oppilas saa osan opetuksesta pienryhmässä. Oppilas osallistuu lähes kaikille luokkansa erityisopetustunneille. Erityisopetus on säännöllistä ja tavoitteellista. Ryhmäkoko erityisopetuksessa on tavanomaista pienempi.	Oppilas opiskelee erityisluokassa, ryhmäintegraatioluokassa tai yksilöllistettyjen oppiaineiden osalta erityisopettajan ohjauksessa
avustajapalvelut			Koulunkäyntiavustajan tuki keskitetään pienluokille ja yleisopetukseen integroiduille erityisen tuen oppilaille. Yleisopetuksessa avustaja tukee niissä haastavissa oppiaineissa, joita ei opiskella pienryhmässä.
oppimateriaalit	Pääsääntöisesti yleisopetuksen materiaali, tarvittaessa tehtäviä valikoidaan. Käytössä voi olla yleisen oppimäärän mukainen eriyttävä materiaali. Konkreettisten välineiden käyttö tärkeää. Äänikirja	Oppilaalla on käytössään edellytystensä mukainen materiaali, esim. yleisen oppimäärän mukainen e-kirja. Runsas havaintomateriaalin ja konkreettisten välineiden käyttö on tärkeää. Äänikirja	Oppilaalla on käytössä soveltuvat oppimateriaalit HOJKSissa määritellyllä tavalla
kokeet	Kokeeseen voidaan antaa lisäaikaa. Tehtävät voidaan lukea ääneen	Kokeet voidaan tehdä aikuisen tuella tai suullisesti. Koetehtävät voivat keskittyä perusasioihin, mikä huomioidaan arvioinnissa. Kokeen tehtävätyypit ovat niitä, jotka oppilas hallitsee. Lisäaika kokeissa	Kokeet voidaan tarpeen mukaan tehdä aikuisen kanssa tai suullisesti. Koetehtävät voivat keskittyä vain perusasioihin. Kokeen tehtävätyypit ovat niitä, jotka oppilas hallitsee. Osaamisen voi näyttää myös muuten kuin kirjallisella kokeella. Arviointi voi perustua jatkuvaan näyttöön.

tarkkaavuuden ja toiminnanohjauksen tukemisen keinoja	Käytössä voi olla esim. • aktiivittyny • kuvitettu päiväjärjestys • time timer • ylimääräiset tauot • ohjeiden osittaminen +kuvittaminen • palkkiojärjestelmät • luokan fyysisen ympäristön muokkaaminen • opetuksen strukturointi • eri aistikanavien hyödyntäminen	Käytössä tarvittaessa useampia keinoja esim. seuraavista: • aktiivittyny • toiminnanohjauskortit • time timer • sinitarra/rolla "räpläykseen" • tauotus • ohjeiden ositus • palkkio/leima/ • seurantajärjestelmät • oppimisympäristön muokkaaminen • opetuksen strukturointi • eri aistikanavien hyödyntäminen	Pienryhmä tukee tarkkaavuuden suuntaamista. Käytössä useampia keinoja esim. seuraavista: • aktiivittyny • toiminnanohjauskortit • time timer • sinitarra/rolla "räpläykseen" • tauotus • ohjeiden ositus • palkkio/leima/ • seurantajärjestelmät • oppimisympäristön muokkaaminen • opetuksen strukturointi • eri aistikanavien hyödyntäminen
läksyt	Läksyjen määrästä ja laadusta voidaan sopia vanhempien kanssa.	Läksyjen merkitsemistä ohjataan, oppilaalla on (usein) eri läksyt kuin luokkatovereilla. Aikuisen ohjaus ja apu läksyjen merkitsemisessä, kirjojen pakkaamisessa, mahd. läksyjen tekemisessä on tärkeää. Läksyjen määrästä ja laadusta keskustellaan vanhempien kanssa.	HOJKSissa määritellyllä tavalla
visuaalista hahmottamista tukevat keinot	Kuvat, mallit, kirjain- ja numeromallit, päiväjärjestys esillä ainakin 1-2 luokissa, läksyt esillä	Kuvat ja mallit tärkeitä. Kirjain- ja numeromallit oppilaan lähellä, päiväjärjestys esillä, läksyjen visualisointi.	Kuvat ja mallit tärkeitä. Kirjain- ja numeromallit oppilaan lähellä, päiväjärjestys esillä, läksyjen visualisointi.

9. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Koko koulun tehtävänä on luoda suvaitsevainen ja positiivinen ilmapiiri monikulttuurisuutta kohtaan. Koulussamme tutustutaan oppilaidemme taustoista nouseviin kulttuuritraditioihin, uskontoihin ja kotikieliin oppitunneilla ja vuodenkierron juhlien merkeissä. Oppitunneilla voidaan tutustua eri kulttuurien tapoihin, perinteisiin ja leikkeihin.

Kielitietoinen toimintakulttuuri on läsnä kaikkien oppiaineiden tunneilla. Äidinkielen opiskelussa hyödynnämme myös muiden oppiaineiden sisältöjä käsitteleviä tekstejä oppiainerajat ylittäen. Äidinkielen tunneilla opitut oikeakielisyysasiat ja kirjoittamisen ja lukemisen hyvät käytännöt pyritään siirtämään muiden oppiaineiden opiskeluun. Jokaisen oppiaineen tunneilla on mahdollisuus laajentaa sanavarastoa sekä harjoitella lukemista, luetun ymmärtämistä, kirjoittamista ja tekstin tiivistämistä sekä laajentaa käsitevarastoa. Yleiskielen oppimista tuetaan tarjoamalla luettavaksi ja kuunneltavaksi erilaisia tekstejä ja kielen muotoja. Suomen kielen opintojen alussa oleville tarjotaan selkokielistä materiaalia.

Koulumme edistää kielitietoista toimintakulttuuria huomioimalla oppilaiden erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat. Oppilasta kannustetaan suomen kielen lisäksi oppimaan myös omalla äidinkielellään. Erityistä huomiota kiinnitetään käsitteiden oppimiseen. Käsitteitä ja opittavaa sisältöä havainnollistetaan opetusryhmästä riippuen kuvin, videoin, tukiviittomin, ajatuskarttoja piirtämällä, sanakirjaa apuna käyttäen ja piirtämällä.

Siirtyminen valmistavasta opetuksesta perusopetukseen

Integrointi tulevaan kouluun ja opetusryhmään aloitetaan jo valmistavan opetuksen aikana. Integraatio toteutetaan valmistavan luokan ja sijoitusluokan opettajien yhteistyönä, sijoitettavan oppilaan yksilöllinen tilanne huomioiden. Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa huolehditaan siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy koululle. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavasta opetuksesta siirtyvän oppilaan oppimissuunnitelma päivitetään. Jos valmistava opetus on tapahtunut esiopetuksessa, kiinnitetään erityistä huomiota tiedonsiirtoprosessiin. Inklusiivisessa valmistavassa opetuksessa opiskeleville oppilaille tarjotaan tukea koulunkäyntiin paitsi S2-opetusta, myös avustajan tukea sekä selkomateriaaleja.

Opetussuunnitelman toteutumisen arviointi

Opetussuunnitelman noudattamista arvioidaan koulussa säännöllisesti. Johtoryhmä tekee arviointityötä vuosittain henkilökunnalta saadun palautteen avulla. Huoltajien mielipide kuullaan säännöllisesti toteutettavien huoltajakyselyiden kautta sekä vanhempainyhdistyksen välityksellä. Oppilaiden näkemys välittyy oppilaskunnan hallituksen tapaamisten kautta. Oppilaskunta puolestaan koostaa yhteen kaikkien koulun luokkien näkökulmat.